

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

ABONAMENTE:
1 an 6 luni
500 250
Particulari.
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm.-patrat . . . . . Lei 5.

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Șef-redactor:
D. I. CUCU

Două manifestări economice

Expoziția din Chișinău: un mare eveniment al producției naționale
Târgul de Mostre dela Arad: o demonstrație jicnitoare pentru
demnitatea românească

Cum a fost „organizat” Târgul de Mostre dela Arad

Am anunțat în numărul trecut al ziarului nostru apropiata deschidere a Târgului de Mostre din Arad, arătând însemnătatea acestei manifestări economice, pentru industria și comerțul țării, în general, și pentru producția acelei regiuni, în special. Nimeni nu poate să bănuiască, prin urmare, buna noastră credință în această privință. Nu puteam să nu privim cu tot interesul necesar un eveniment de o importanță netăgăduită.

În ultimul timp, aflăm însă o seamă de lucruri, — peste care nu putem trece cu vederea — și care dovedesc prea limpede, că așa numiții organizatori ai Târgului de Mostre și-au înțeles într'un chip cam ciudat datoria lor. Vom da mai jos câteva fapte precise, care se vor însărcina să arăte, din nefericire că Târgul de Mostre din Arad a fost pregătit într'o atmosferă absolut ostilă intereselor românești, și profund jignitoare pentru simțămintele noastră naționale.

Iată despre ce e vorba.

Biroul Târgului de Mostre

Organizarea Târgului de Mostre din Arad a fost lăsată, după cum se știe, pe seama Camerei de Comerț din acel oraș. Secretarul-General al Camerei de Comerț din Arad e d. dr. Zima, — deputat în Parlamentul românesc! — cărui i s'a dat mână liberă să conducă toate lucrările pregătitoare. D. Zima a înțeles, dela început, să îndepărteze orice element românesc din Biroul Târgului de Mostre, care a fost compus, — conform uneltirilor sale, — numai din maghiari. Președintelui Camerei de Comerț, d. Mateescu, directorul Uzinelor electrice de ale cărui intenții bune nimeni nu se îndoieste i s'a lăsat o singură atribuție: cea de a iscăli biletele de legitimație pentru reducerea de 75 la sută pe CFR.

În schimb, d. dr. Olasz, directorul-proprietar al revistei „Erdélyi Közgazdasági Hirlap”, care apare la Arad, a fost numit director al Biroului Târgului de Mostre. cu toate că

nu știe nici un cuvânt românește, împrejurare care a făcut că toate actele și toată corespondența Târgului de Mostre s'a redactat și se redactează exclusiv în limba maghiară.

Propoganda prin presă

Mulțumită acestei mentalități vinovate, care a uitat cu desăvârșire că trăim în România, întreaga propagandă pentru Târgul de Mostre din Arad s'a făcut numai prin presa maghiară din Ardeal. Ziarele românești au fost desconsiderate cu totul, ca și cum Târgul de Mostre n'ar fi interesat deloc publicul românesc.

Mai mult decât atât. Revista „Erdélyi Közgazdasági Hirlap”, care, — ce potrivire minunată, — este proprietatea dlui dr. Olasz, directorul Târgului de Mostre, a fost declarată „buletin oficial” al Târgului de mostre, cu însărcinarea de a apare zilnic pe toată durata acestuia. Ei bine, în „Erdélyi Közgazdasági Hirlap”, în acest „buletin oficial” al Târgului de Mostre limba Românească a fost redusă la o simplă rubrică radicală, scrisă într'un stil imposibil, complet ofensator.

Ne întrebăm: pentru ce nu s'a dat atenția cuvenită și publicului românesc, vizitatorilor români, cari au fost chemați din toate unghiurile țării? Ce să citească acestia? „Erdélyi Közgazdasági Hirlap”?

Ca la Budapesta . . .

Târgul de Mostre din Arad, după cât știm se va deschide Duminică, în prezența mai multor membri ai guvernului, în fruntea d. T. Constantinescu ministru industriei. Ministrul va fi primit, desigur, de d-nii Zima și dr. Olasz, cu care, dacă nu va vorbi unguștește, va trebui să se înțeleagă prin semne. D. T. Constantinescu va avea altfel impresia, că se găsește pe malul Dunărei, la Budapesta, și se va mira, desigur dacă va zări pe undeva un colț de tricolor românesc, așezat acolo din ordinul autorităților.

Nu credem, că d. T. Constantinescu se va întoarce acasă mulțumit cu „Erdélyi Közgazdasági Hirlap” în buzunar.

Ce mai e de făcut?

În fața acestei triste stări de lucruri, chestiunea rămâne: ce mai e de făcut?

Rețeta e foarte simplă. Măsurile se, pot lua la fața locului. Cu toată autoritatea sa, d. T. Constantinescu să cerceteze cine sunt vinovați pentru cele întâmplate, și să schimbe imediat caracterul de șovinism maghiar, pe care l-a imprimat Târgului de Mostre din Arad o mână de oameni, preocupați de a se face plăcuți numai la Budapesta, cari au abuzat într'un chip rovoltător de încrederea și bunăvoința statului român.

Biroul Târgului de Mostre din

Arad va trebui complet schimbat, sau, în orice caz, să se redea limbei românești și intereselor românești locul care i se cuvine.

„ARDEALUL”

Un protest al presei românești

Suntem pozitiv informați, că în urma atitudinii organizatorilor Târgului de Mostre din Arad, cari au înțeles să nesocotească cu desăvârșire presa românească slujindu-se pentru propogandă numai de zierele maghiare, „Sindicatul presei române din Ardeal” a hotărât să protesteze considerând această procedură ca o jicnire directă adusă statului român și instituțiilor românești.

Expoziția din Chișinău

Cum se prezintă

La Chișinău constătarile noastre la fața locului, mărturisim cu satisfacție, ne-a umplut de entuziasm.

Aici marea manifestațiune economică are un caracter național atât de puternic, încât va umple de bucurie pe toți românii de pretutindeni care vor vizita provincia moldovenească de peste Prut, cu acest prilej.

Ajutați și de stat cu o sumă, organizatorii n'au cruțat nimic pentru a da acestei manifestațiuni proporțiile care vor pune Expoziția dela Chișinău în cadrul celor mai mari manifestațiuni naționale ce am avut până acuma în țara românească.

O mică indicațiune o poate da și faptul că amplasamentul unde fac lucrările acestei expozițiuni are o întindere de peste 9 hectare. Am putut vedea lucrările pe șantier și am rămas uimiți de ceia ce am văzut. O descriere în amănunțime ne-ar fi imposibilă acum, în cadrul acestui articol. Impresia generală ce ne-a dat-o aceste lucrări, încă în pregătire este de: vast, mareț, artistic și trainic.

Dl. Botez secretarul general al comisariatului mare expoziții de peste Prut, care a dovedit o largă pricepere și o energie fără preget în organizarea, aceasta care cere un

vast spirit de întreprinderea ne-a stat cu amabilitate la dispozițiune, ne-a condus, ne-a arătat și ne-a explicat totul. Astfel am putut să ne facem o idee clară ce se pregătește la Chișinău, ca să arătăm la rândul nostru, marelui public dornic de a cunoaște Basarabia, că nu are un prilej mai fericit decât acum, când se poate bucura și de cea mai mare reducere pe căile ferate, — adică o reducere de 75 la sută.

* * *

Importanța Națională a acestei expozițiuni are fără indoiala un caracter cu totul deosebit.

În această privință ne permitem să redăm câteva cuvinte ale D-lui General Rudeanu Comandantul Cor-dului III de Armata din Chișinău care este și pre ședintele comitetului de organizare al expoziției.

Intr'o convorbire pe care i-am solicitat-o d-l general Rudeanu a cărui amabilitate nu este de circumstanța ne-a spus următoarele: „Când toată lumea discută „O chestiune a Basarabiei”, noi vrem să se știe că nu există o asemenea chestiune. Expozițiunea pe care o organizăm aici va demonstra cu prisosință acest lucru”.

Trebuie să adăugăm că vasta cultură, larga înțelegere a lucrurilor și ma-

ele sentimente românești al a-lui Rudeanu, îndeobște cunoscute, ne scutesc să insistăm asupra autorității cuvintelor rostite de d-sa, pe care le-am reproduș mai sus.

D-l. Prof. Agricola Cardaș Comisarul general al Expoziției, a carui activitate românească în Basarabia este destul de cunoscută are partea sa consedirabilă de contribuție în organizarea manifestului național din Chișinău.

Cu același spirit de ospitalitate, ne primește dându-ne lămurirele pe care le dorim.

Aflăm dela D-sa că Ardealul față de numărul firmelor industriale care s'au înscris până în prezent, va fi bine reprezentat; exponanții se vor bucura de toată atenția și prin măsurile luate nu vor simți de neajunsurile de care au avut să se plăgă cu alte prilejuri de acest fel.

În ce privește nemulțumirile exponanților, cărora li s'au făgăduit, — în alte ocazii și nu în Basarabia — că se vor bucura de premii și distincțiuni, d. Cardaș ne spune:

În aceasta privință vă declar categoric că la noi nu se vor naște asemenea nemulțumiri. Premiile și distincțiile vor fi decernate de însași membrii familiei Regale.

Mai adăugăm că d. Cardaș ne-a declarat, că și în ce privește publicul vizitator, măsurile sunt luate de așa fel, încât nimeni nu va avea de suferit de lipsă de locuințe; acestea se vor pune la dispozițiunea tuturor în mod satisfăcător. Un alt fapt care nu este de puțină importanță este acela, că organizatorii s'au gândit și la mijloacele de circulație, cele mai lesnicioase, pentru că cu prilejul acesta, vizitatorii să poată vizita Basarabia pe distanțe cât mai întinse.

Sfârșind aceste câteva rânduri, mărturisim, că relațiunile și impresiile noastre pe care le-am redat aici, sunt numai linii și priviri generale pe care le vom completa cu amănunte în articolele noastre viitoare.

C. Humureanu.

Naționalizarea industriei în Ardeal

— Prima Fabrică Română de Zahăr s. a. din Arad —
De vorba cu d. dr. Marcus, directorul Băncii Românești

Avem satisfacția ca cei dintâi să amintim în coloane ziarului »Ardealul» înfăptuirea unui important institut industrial românesc în Ardeal. La Arad a luat ființa Prima Fabrică Română de Zahăr s. a.

Cine sunt inițiatorii

Inițiatorii acestui laudabil act sunt: Banca Românească sucursala Arad grupul financiar Frânghian. Capitalul inițial este de 150 milioane. Se înțelege că cu un asemenea capital noul institut economic este pus pe o bază care îi dă cea mai mare autoritate în lumea economică.

Ziarul nostru »Ardealul» care în principal a înțeles să îmbrățișeze toate chestiunile economice, se simte fericit să felicite cel dintâi frumoasa inițiativă care a dus la realizarea unui atât de important institut industrial, însemnat să însemne un pas important în opera de naționalizare a industriei de dincoace de Carpați,

Unde va fi instalată fabrica

Lucrările de instalare a primei fabrici românești de zahar la Arad au început. Instalațiunile se fac prin transformarea fabricii de celuloză de pe malul Mureșului, loc foarte potrivit, întrucât asemenea instalațiuni de fabrici au nevoie de utilajul apelor curgătoare. Lucrările sunt foarte înaintate astfel că în curând fabrica va intra în funcțiune și în 1926 vom avea pe piața produsele ei.

După calculele făcute producția anuală va fi de cir. 800 vagoane zahăr tos.

Satisfacția populațiunii din jur

În mijlocul populațiunii din jurul Aradului înființarea fabricii de zahăr aici a fost primită cu o vie satisfacție. Datorită acestui nou institut economic, va desvolta cultura de sfeclă, care în mod inerent

va fi un nou mijloc de muncă și câștig pentru populațiune.

Ce ne spune d. dr. M. Marcus

În acesta din urmă din urmă privință, d. dr. Marcus directorul Băncii Românești, unul din inițiatorii noului institut economic ne declară următoarele:

— »Aradul este unul din județele cu populațiune aproape exclusiv românească. Înființarea fabricii noastre va veni deci, în mod simțit în ajutorul acestei populațiuni, dându-i posibilitatea să facă culturi întinse de sfeclă. În acest scop vom face contracte cu producătorii de sfeclă pe un timp îndelungat.

Necesitățile fabricii noastre cer o producțiune de sfeclă de pe o întindere de 4000 jugăre cadastrale, producțiune pe care ne-au asigurat-o locuitorii din jur.

Cum este compus consiliul de administrație

Modul cum a fost compus consiliul de administrație ne indică odată mai mult bazele trainice ale noului institut industrial românesc:

Iată persoanele care-l compun: Președintele consiliului și Administrator delegat este d. I. Slăvescu directorul general al Băncii Românești din București; apoi administratori delegați sunt dnii M. Gh. Frânghian, dr. Mărcuș și H. S. Frânghian.

Înceind aceste rânduri ne facem o plăcută datorie de a ura noii fabrici românești de zahar prosperitate productivă activitate spre binele și prosperarea industriei întregi românești din Ardeal.

T. Chirilă

Articole de porțelanuri, sticlărie, geomantane, poșete pentru doamne mai ieftene se găsesc la
:: „PARISIEN“ ::

Cum va fi aplicat noul regim al grâului, făinei și pâinei

Extractiile de făină. — Prețul pâinei

Ministerul industriei și comerțului, a trimis primăriilor din țară următoarea circulară:

Circulara ministerului industriei și comerțului

Vă aducem la cunoștință că prin jurnalul consiliului de ministri No. 2215 din 16 Iulie a. c. s'a stabilit noul regim al făinei, grâului și pâinei și urmează ca dv. în raport cu prețurile locale ale grâului și în limita prețurilor socotite, ca maxime pentru făină (făină neagră 10 lei kgr., făină mijlocie 13.50 lei kgr. și făină albă 17 lei loco moară) să fixați printr-o ordonanță prețurile pentru diferitele calități de făină și pâine.

Aceste ordonanțe se vor trimite înainte de a se pune în aplicare, în copie certificatul și în conformitate cu art. 3 din legea pentru înfrânrea speculei ilicite ministerului de industrie.

Prin noul regim al grâului, făinei și pâinei având în vedere stocurile de grâu ce se găsesc acum în țară, consiliul de ministri a înțeles să lase libertatea fabricării și comerțului făinei în ce privește extracția și sorturile de făină.

Extractiile de făină

Deasemenea se lasă în grija primăriilor ca după situația de aprovizionare locală să fixeze un preț maximum la făină și pâine însă în limita prețului maxim prevăzut în jurnal. Pentru ca criteriile cari au servit la decret noului regim, iar intențiunile urmărite să fie cunoscute, vă comunicăm mai jos factorii de care dv. veți trebui să țineți seamă la alcătuirea ordonanței:

Extracția normală se va socoti pentru întreagă țară, următoarea:

Făină albă 18 la sută.
Făină albă mijlocie 38 la sută.
Făină neagră 20 la sută.
Tărâțe 22 la sută.

La fixarea prețurilor maxime se vor prevedea deci trei feluri de făină: albă, albă mijlocie și neagră. Se va specifica în ordonanță că prețul maximal la făina albă este fixat de primărie pentru făina albă de 18 la sută, pentru făină albă mijlocie de 38 la sută, iar pentru cea neagră de 20 la sută. Aceasta în vederea evitării unei extracții avantajoase molarului.

Pâinea

Pâinea, având în vedere extracția normală la făină specificată mai sus și după calitatea grâului nou recoltat în țară s'a socotit ca prețurile cele mai ridicate posibile la pâine, prețuri pe care vi le comunicăm ca orientare:

Pâinea neagră lei 10 kgr.
Pâinea mijlocie lei 13 kgr.
Franzela lei 16 kgr.

Având în vedere cele arătate mai sus, precum și faptul că la extracția și prețurile maxime stabilite, ar corespunde o valoare de 110.700 lei vagonul grâu măcinat (18 la sută făină albă a 17 lei, revine la 30.600 lei; 38 la sută făină mijlocie a 13.50 revine la 51.300 lei; 20 la

sută făină neagră revine la 20.000 lei iar tărâțele 22 la sută, dau 8.800 lei, în total 110.700 lei) vă aducem la cunoștință că odată cu primirea ordonanței ne veți trimite un memoriu care este prețul local al grâului și felul cum ați ajuns la prețul stabilit.

Vă recomandăm însă, ca odată cu grija ce-o veți avea din vreme pentru o aprovizionare îndestulătoare cu grâu, să stabiliți prețurile absolute reale pentru pâinea populației.

Cari întreprinderi iau parte la Târgul de Mostre din Arad

La Târgul de Mostre și Expoziția din Arad Firma Sigismund și Martin Korniss, reprezentanți generali ai Fabricii de ciment din Gurahonț expun ciment de portland de prima calitate, producția Fabricii de mai sus. Acest produs de utilitate indispușabilă la construire de edificii și poduri firma Korniss îl vinde cu cele mai ieftene prețuri, având avantajul mare la transporturi, fabrica bucurându-se de 45 la sută reducere pe căile ferate române. Biroul central al vânzării: Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 4. (Palatul Acsev). Telefon 9-18, unde se vor adresa toate cererile de oferte; sau în decursul Târgului de Mostre de pavilionul în fața liceului.

— Fabrica de fournire și Lemne Tari s. a. Arad expune furnire interne și plăci (table clăite) comenzile se vor face la biroul central din Arad, Piața Plevnei 2.

Întreprinderea Arădană pentru Industria Lemnului Czeiler, Korniss & Co. Arad expune produsele de prima calitate a fabricii proprii de parchete din Arad. Biroul central Arad, Bulev. Regele Ferdinand (lângă cafenaua Palace).

(În numărul viitor vom continua.)

— Tratatavele dintre Băncile Chrissoveloni și Baan-Comercială Ungară din Pesta au dus la succes deplin. În baza acestei înțelegeri s'a ajuns la perfect acord asupra naționalizării acesteia din urmă, prin faptul că Banca Chrissoveloni va participa la naționalizarea băncii ungurești cu un capital prin care câștigă o absolută majoritate atât în ce privește capitalul cât și conducerea.

În numărul viitor vom reveni.

Cele mai ieftene articole de lux pentru doamne se pot cumpăra de la magazinul

„BARZA” Cluj

Camerele agricole

de Al. Hodoș

Cine spunea, că suntem în plină vacanță a întrecerilor publice? Cine spunea, că patimele politice s'au potolit, sub arșița cerului de vară, pentru a prinde puteri noi abia la toamnă?

Suntem în plină campanie electorală. Automobilele au început să circule, din nou, cu febrilitate, prin liniștea prăfuită a satelor. Vorbe aspre se încrucișează, încă odată, din cele două tabere. Echipele de luptă ale opoziției s'au pornit iar la vânătoare de voturi. Guvernul și-a convocat, ca totdeauna prefectii, însărcinați să pregătească, după obiceiul pământului, apropiatele alegeri. Se țin conștătuiri aprinse, se lansează comunicate războinice, se întocmesc liste de candidaturi.

Pentru ce atâta forfoteală? Ne găsim oare, în ajunul unei convocări a corpului electoral? Nicidecum. Deși nu ne ocupăm aici cu astrologia partidelor politice, pentru a descifra steaua fiecăruia, noi credem, că acest eveniment nu se va întâmpla înainte de a fi căzut cei dintâi fulgi de zăpadă. Atunci?

Această nouă deslănțuire de pasiuni politice se desfășoară în jurul alegerilor pentru camerele agricole, de care nu ne mai desparte nici-o lună întreagă. Să ni se îngăduie să spunem, că această violentă campanie ni se pare cel puțin ciudată,

Camerele agricole au fost concepute, într'adevăr ca o instituție profesională. Intenția legiuitorului a fost desigur, dintre cele mai bune. În România, toate intențiile legiuitorului sunt bune. După îndeplinirea expropriării mării proprietăți, — această necesară operă de dreptate socială cu atât de turburătoare consecințe economice, — producția noastră agricolă a intrat, în chip fatal, într-o deficiată epocă de tranziție. Nu ne mai ostenim acum, să înșirăm cu deamănuntul pricinile acestor stări de lucruri. Ele sunt dealfel, îndestul de cunoscute. Fărămișarea proprietății rurale, urmată de apariția micilor cultivatori de pământ în locul cunoscuților latifundiari, a potolit o îndreptățită năzuință a celor mulți, dar n'a pus în același timp la îndemâna zecilor de mii de împroprietăriți și mijloacele necesare unei înflori-toare gospodării câmpenești. Nu numai uneltele de muncă, nu numai capitalul, nu numai priceperea, lipsea de cele mai multe ori, nouilor producători. Le lipsea mai ales solidaritatea intereselor lor economice.

Acesta a fost fără îndoială, scopul Camerelor agricole. Ele nu vor procura nici uneltele de muncă, aceleora care nu le au; nu vor distribui nici capitalul cerut de micile întreprinderi agricole; nu vor complectă nici cunoștințele plugarilor fără experiența însemnărilor. Ar trebui să facă însă altceva. Camerele agricole au fost înființate ca un așezământ cu preocupări limitate în sfera unor anumite năzuințe, având menirea de a da o expresie unitară intereselor generale ale agriculturii românești. Prin urmare, de a supraveghea tot timpul viitoarele legiuiri agrare și de a colabora din bună vreme la pregătirea lor; de a inspira chiar anumite dispoziții ale guvernului,

privitoare la regimul producției agricole; și în sfârșit, de a întreține în puținele locuri unde sunt, de a crea în majoritatea cazurilor, o legătură reală în mijlocul celei mai importante dintre toate categoriile de producători ai României întregite.

Un post de viață, după cum se vede, dintre cele mai îndreptățite. Prin ce întorsătură nenorocoasă a lucrurilor s'a amestecat și aici vrăjmășia ațătoare a luptelor dintre partide, nu pricepem. Că acest nepotrivit amestec nu va produce decât încurcătura, suntem siguri.

Presimțim de pe acum felul în care se va deslănțui apriga luptă. Listele de candidați poartă semnele unor grupări, pe care nu problemele agrare le-au despărțit; *crucea, secera, coasa*, aceleas care se vor întâlni mâine, dinaintea urnelor, în alegerile parlamentare. E, parcă un soi de manevră, de repetiție generală, de încercarea puterilor, în ajunul unei păruieli decisive pentru cucerirea guvernului viitoare. Cât folos se va desprinde, din această deslănțuire de propagandă electorală, — având alt tîlc și urmărind alte scopuri, — se poate lesne înțelege. Opoziția va îndrepta din nou săgețile sale împotriva guvernului de astăzi, nădăduind să smulgă o biruință hotărâtoare împotriva acestuia guvernul, evident, va arunca în cumpănă toate armele pe care le are la dispoziție, pentru a nu înregistra un eșec. Și cu toate acestea, Camerele agricole nu vor fi chemate să hotărăască despre soarta agriculturii de mâine.

Nu s'ar fi putut îndeplini această operă folositoare fără concursul agenților electorali și fără mobilizarea prefectilor? Camerele agricole, așa se vede, se nasc într-o atmosferă neprielnică unei concentrări a tuturor în jurul unui ideal comun de prosperitate. Să nădăduim, că timpul acest minunat învățător, ne va arăta repede drumul cel adevărat al propășirii noastre economice, care nu trece prin anticamera niciunui club politic.

Achitarea bonurilor ardelenesti

Ministerul de finanțe a trimis administrațiilor din țară un ordin circular, prin care — menționându-le faptul că bonurile ardelenesti, prezentate ministerului și a căror plată s'a efectuat prin Casa de depuneri, sunt descărcate prin registrele direcției datoriei publice — le pune în vedere să examineze de urgență cari anume prezentatori de bonuri ardelenesti nu au primit valoarea bonurilor depuse, în scopul de a se cerceta și satisface cei în drept.

În acest scop administrațiile vor întocmi câte un tablou, în care vor arăta: numărul și data raportului prin care au înaintat ministerului bonurile; numărul ce purta fiecare bon ardelenesc, valoarea în coroane a fiecărui bon și numele și pronumele posesorilor bonurilor prezentate, cari nu au primit încă valoarea lor.

Tablouri privesc numai pe posesorii de bonuri, cari deși le-au prezentat, totuși nu au primit valoarea lor și acestea trebuiesc întocmite clar și exact după indicațiunile de mai sus.

E nedreptățit Ardealul?

Iarăși rezultatele examenelor de bacalaureat

Am arătat în numărul nostru trecut. Îndoita greșială care s'a săvârșit cu prilejul examenelor de bacalaureat din acest an: mai întâi, excesiva severitate a comisiunilor de examinare; apoi, discuția în jurul rezultatelor care a mers până la stupida afirmație că elementele din Ardeal au fost intenționat persecutate pentru a se favoriza creșterea procentului de bacalaureați în vechiul regat. Cât de nepotrivită cu împrejurările a fost severitatea comisiunilor de examinare, am putut vedea; cât de păgubitoare este discuția în jurul rezultatelor, când patima nu vrea să țină socoteală de nimic, ni-o ilustrează un fapt nou.

Iată-l: După datele oficiale, privitoare la examenele de bacalaureat, în vechiul regat au examinat 17 comisiuni 1650 candidați, dând noia de trecere la 955, dintre acestia, adică la un procent de 57.8%; în Ardeal au examinat 14 comisiuni 1558 candidați, dând noia de trecere la 671, adică la un procent de 43.7%.

În aparență afirmația că Ardealul a fost iarăși persecutat pare îndreptățită. Diferența este destul de simțitoare în cele 14 procente de bacalaureați în plus ai vechiului regat, căci oricât ar fi de tinere majoritatea liceelor din Ardeal, nu este admisibil ca pregătirea absolvenților de liceu să fie cu atât de mult inferioară absolvenților liceelor din vechiul regat.

Dar se face, cu intenție sau fără intenție, o gravă eroare când se judecă numai după aparența cifrelor această chestiune. Examenele de bacalaureat au intrunit în vechiul regat o unanimitate de absolvenți ai liceelor românești; în Ardeal nu. În vechiul regat cei 1650 de candidați la examenele de bacalaureat nu aveau a suporta un examen despre vorbirea și scrierea limbii române, decât în ceea ce privește partea teoretică a acestor obiecte, și nici nu se prezentau în examen cu puternice contingente de concurenți, pregătiți a vedea în studiul istoriei, al geografiei și al constituției românești obiecte de silnică învățătură. Cele 17 comisiuni de examinare din vechiul regat n'au avut decât să ceară elementele pregătite de cele nepregătite. Alăta!

În Ardeal n'a fost același lucru. Din cei 1558 candidați cel puțin 50 la sută erau absolvenți ai școlilor maghiare, săsești, svăbești și evrești, de diferite confesiuni. Aceștia în majoritatea cazurilor au fost crescuți în disprețul studiului limbii române, istoriei, geografiei și constituției românești. Lipsa unei legi, care să pună o anumită limită tendințelor firești de conștiință națională diferitelor minorități etnice din Ardeal, a permis corpului profesoral al celor mai multe școli minoritare să se abată dela îndatoririle ca'edrei și să sâdească în su fletele elevilor ostilitate față de orice este românesc.

Instituirea examenelor de bacalaureat era deci o necesitate din acest punct de vedere. Era o necesitate și pentru a se asigura buna armo-

nie și respectul reciproc între diversele categorii ale țării, era o necesitate și pentru a se pune stavilă unei acțiuni păgubitoare în primul rând intereselor minorităților etnice sorlitate să trăiască în cadrele României.

Dar, fiindcă dela unire încoace această stavilă n'a existat era fatal ca primul contingent de minoritari să se prezinte slab la examenele de bacalaureat. Vina, desigur, nu este a elevilor cari n'au putut răspunde mulțumitor, ci a profesorilor, cari i-au pregătit împotriva intereselor lor.

Astfel, în procentul de 56.3 de respinși la examenele de bacalaureat din Ardeal, contingentul de minoritari este considerabil și explicabil, și este o greșială a stabili un raport între acest procent și procentul de respinși din vechiul regat. Singura comparație care se poate face, este între procentul dat de liceele românești din Ardeal, față de liceele din vechiul regat. Și atunci diferența scade mult. Vechiul regat nu rămâne decât cu o superioritate de 3—4 procente, superioritate care se explică prin faptul că vechiul regat are licee vechi cu un corp profesoral complet în majoritatea cazurilor, iar Ardealul românesc acum abia își ridică liceele trebuitoare și utilizează un corp profesoral năpădit, de nevoie, de numeroase elemente lipsite de suficiență pregătire.

În niciun caz, diferența aceasta nu poate fi interpretată, decât cu rea credință, ca o inferioritate a forțelor intelectuale ale elementului românesc de dincoace de Carpați, și cu atât mai puțin ea poate să îndreptățiască o dispută între provincii cum au încercat să o facă unii.

D. I. Cucu

Un succes în producția porțelanului indigen

— Aflăm că zilele acestea se deschide în Palatul Băncii Agrare din Cluj (Calea Regele Ferdinand 36—33) depozitul general al Fabriciei de porțelan „Iris” singura din țară în producția de porțelan. Fabrica aceasta lucrând în tăcere dar stăruitor, a reușit să realizeze o producție din ce în ce mai desăvârșită în materie de porțelan. Farfurii de toate mărimile, de toate calitățile, clorate, albe, simple, sau fine cu desenhuri, servicii de cafea porțelanuri pentru necesitățile electrotehnice, gavanoase și borcănase pentru farmacii, cărămizi refractare, sobe de teracotă, dintre cele mai artistice. Și toate acestea cu prețuri reduse în stare să bată orice concurență.

Depozitul acesta de porțelan este menit să devie cea mai căutată sursă pentru toate gospodăriile, restaurantele, hotelurile, internatele cari vor să-și procure articole bune și ieftine de porțelan.

Loteria Presei se va trage la 16 aug. a. c.

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai buni! CLUJ, Piața Unirii 9

Inființarea Camerei de Industrie și Comerț din Sibiu

— Guvernul a incuviințat inființarea, dar numai pe hârtie. Intervențiile industriașilor și comercianților pentru grăbirea punerii temelului Camerei.

Un grup de oameni, comercianți români, doritori de-a da o cât de mare posibilitate de dezvoltare și avânt comerțului și industriei din orașul Sibiu și jur, sau hotărât de a începe anul trecut o acțiune primă cu mare bucurie de lumea industrială, comercială și economică din Sibiu și jur, în scopul de a pune temelul camerei de comerț și industrie din Sibiu.

Acest grup de oameni, compus din directori de bancă, industriași și comercianți români cu toții membri ai Sfatului Negustoresc în frunte cu neobositul director al Băncii de Scont a României, din Sibiu, d. Nedoviceanu, președintele Sfatului Negustoresc din Sibiu, apoi d. Burișescu, directorul comercial al fabricii Rieger, d. Floașu, mare comerciant etc. au reușit să și vadă idealul realizat în toamna trecută, ministerul aprobând inființarea camerei de comerț și industrie din Sibiu.

Este neîndoios că industria indeosebi, care în acest oraș și împrejurimi s'a dezvoltat și modernizat în ultimul timp cu pași repezi, avea neapărată nevoie deci de un organ al ei oficial neatârnat de altă cameră, cea din Brașov, cum era până deunăzi. Sibiu, a cărui industrie poate privi cu mândrie asupra unui trecut de secole, ca una dintre cele mai vechi citadele a industriei din Ardeal astăzi cu toate că guvernul văzând justificată inființarea camerei de comerț din Sibiu prin dezvoltarea industriei și comerțului acestui oraș în gradul superlativ datorită cărui fapt a dat autorizație inființării, s'a autorizat inființarea însă numai după unificarea și votarea legii Uniunii camerilor, motivând ministerul această măsură, desigur pripită prin faptul că inființarea este bine să aibă loc numai după ce s'a votat noua lege a camerilor de comerț și industrie. Aceasta va intra în vigoare odată pentru toate provinciile alipile, aceste, fiecare avându-și situația ei specială a camerilor de comerț, prin legea statului vechiu din care făcea parte înaintea unirei.

Măsura această dacă n'ar avea defectul de a aduce cu sine ca urmare complicațiuni foarte grave, cari ar putea cauza mari turburări între cele două camere de comerț, cea veche din Brașov, unde aparține Sibiul numai ca r'ion, și cea nouă ce urmează să fie inființată în Sibiu, ar fi foarte potrivită; s'a trecut însă cu vederea, o împrejurare foarte importantă: alegerile se țin la toamnă. Or, odată alegerile camerilor, cari urmează să fie făcute, la cari Sibiul vrând-nevrând va trebui să-și trimită delegații săi, vor fi zădarnice din momentul ce camera de comerț din Sibiu va lua ființă și în realitate nu numai pe hârtie.

Ar urma ca atunci să se facă alegeri noi la ambele camere, să se facă o nouă repartizare a regiunilor și comunelor, care unde să aparțină, la care camera din Sibiu

prin faptul că neputându-se organiza la timp, va fi pus în minoritate, lucru ce este inadmisibil, neputându-se admite favorizarea unei camere existente în detrimentul unei noi camere, care abia ieri a luat ființă.

Sperăm că aceste împrejurări se vor avea în vedere și cărmuitorii judecând obiectiv vor da loc solicițiilor comercianților din Sibiu, cari în acest scop au ținut în timpul din urmă mai multe adunări și conferințe conduse de Sfatul Negustoresc din localitate. Ca

rezultat al acestor discuțiuni în ultima ședință a comisiei de organizare a lucrurilor pentru inființarea camerei care a avut loc în 28 Iulie a. curent s'a dat chiar delegație unei comisii pentru solicițarea și rezolvarea acestei chestiuni de către Ministerul Industriei, cerându-i-se printr'un memoriu permisiunea aducerii imediate la realizare a acestui plan frumos și de mare importanță pentru industria și comerțul dezvoltat al acestui colț al Ardealului.

Cererea merită toată atenția și sperăm că aprobarea ei nu va întârzia, și prin faptul că importanța ei fiind deosebită de mare, se va trece peste formalitățile atât birocratice cât și de alta natură, care ar putea împiedeca realizarea acestui binecumpănit și chibzuit program de activitate a comisiei interimare pentru inființarea citadelei industriei și comerțului din Sibiu și jur. Ch.

Plimbări ministeriale de Tiberiu Vornic

Potrivit unei tradiții care fiind plăcută este și respectată cu rigoare — decum încep căldurile domnii miniștri trag vagonul special la peron, se îmbarcă tacticos în confortul legănat al trenului și urmași la coadă de automobilul încărcat și ei pe o platformă, pornesc în lungul și lătul țării. Vorbesc bine înțelese de acei fericiți tovarăși de sindofrie ai zeilor, cari nu sunt oficial în concediu, ci au rămas la post să țină cârma statului cu forța dublă, substituind colegii cari pribegesc pe alte plajuri. Grijă asta de cârma țării, s'a dovedit însă o simplă comedie jucată pe scena deschisă a Monitorului Oficial, pentru că cetățenii să-și poată face liniștiți vilegiatura, știindu-se în plină siguranță.

În realitate, de cum cade cortina, noștii comediani aruncă chicotind mască importantă cu care au apărut în coloanele Monitorului Oficial drept titulari și interimari ai departamentelor pe timpul vacanței și lăsând lumea să creadă că după cortină se lucrează febril și asiduă la nevoile țării, și se studiază intens problema ieșirii traiului și a ușurării vieții — se strecoară tipul pe ușa din dos, alergă la gară într'un suflet și pleacă în larg. Mai eri-alaltăeri citeam tocmai, că un domn din acești răsfățați ai zeilor, deținând ca titular un important departament și ca interimar un altul și mai important — își face liniștită cura la băi, cași-cum ar fi în plin concediu. Alții sub motiv că inspectează stațiunile balneare și climaterice pribegesc din loc în loc savurând plăcerea varietății pe cheltuiala statului, consumând banchete și rezolvând cu discreție grave chestiuni »de stat«, în camere tainice de hotel.

Cași-cum vacanța acestor luni de vară ar opri pe loc uriașul ceasornic al vieții — diriguitorii se socotesc îndreptățiți să lase lucrurile ballă până la toamnă. Ei uită, că această vacanță nu-i este dată ăranului trudii, care se macină în imensa moară a muncii pe arșiță de soare, ori plânge sguđuit de tragedia unui prăpăd care i-a spulberat într'o clipă întreg rostul de

viață pe un an de zile. Ei nu ă de-asemenea, că această vacanță nu e dată miilor de muncitori cari își topesc energia în uriașele uzine ce dogoresc ca iadul și încăcă vigoarea vieții în trupurile stoarse de sevă. Și uită că nenumărați slujbași mărunți, se încovoie trist asupra hârtiilor cari nu se mai gată niciodată și coplesii de melancolia săraciei privesc îngândurați la anii lor de tinerețe, pe cari ia înghiții Statul în schimbul unei compensații de mizerie. O lume întreagă stă la postul de muncă în care a înfapt-soarta, fără să i acorde mila unei vacanțe, căci ceasul vieții, trebuie să meargă neîntrerupt, rotițele cari duc greul n-au răgazul unei clipe cel puțin și traiul oamenilor mici nu vicia să cunoască pauze . . .

Nu este în intențiunea mea să indispon cu aceste rânduri zilele agreabile pe cari și le aranjează atât de cuminte diriguitorii statului, în timpul vacanței. Probabil că nici nu se vor sinchisi de aceste reflexii, de vreme ce n'a roșit nici unul când s'au desfășurat în fața țării cazanele în cari clocotește cieiul turbure al gestiunii unora din ei . . . Și parcă n'a-și intenționa nici să inițiez o schimbare a tradiției pământului, în puterea căreia excelențele lasă cârma statului în mâna portarilor de ministere și își acordă câteva săptămâni concediu fără iscălitură regală. Zădarnic a și și încerca acest lucru — o știu mai dinainte.

Dar mă gândesc, că slujba de ministru e împreună cu a'ătea excursiuni, parade, banchete și recepții, încât dela o vreme, un om cu oarecari imbolduri sufletești cari cer acțiune serioasă, ar trebui să se salure. Și mă mai gândesc, că vremile noastre sunt atât de încărcate cu probleme cari cer muncă și risipă de energie, frământările politice și sociale clocotesc atât de puternic dela o vreme încoace și deasupra cărmuitorilor de țări și neamuri stau atâtea mii de riscuri, încât mă întreb, cum se poate trăi în această desăvârșită indiferență, cum pot miniștrii noștrii să treacă

asa nesimțitori pe lângă a'ătea chestiuni cari pretind studiu, inițiativă și muncă și cum pot lăsa să se rostogolească deasupra lor vremea cu imensele ei sarcini, fără să caute a le pătrunde?

De ce — dacă e tocmai strict obligatoriu să aranjezi escapade — de ce s'au împreună utilul cu plăcutul, de ce să nu cauți, ca în cursul plimbărilor întortochiate dealungul și dealatul țării, să isco-dești cu ochiu atent, ce se lucrează și cât se lucrează în țară, ce nevoi sunt, ce este de îndreptat, de făcut și de desfășurat?

Iată bunăoară, provincia noastră ardeleană. Inzestrată cu tot ce poate da natura în clipe de lungă generozitate, această provincie este un vast câmp de observații și un mare prilej de acțiune, pentru omul de guvernământ.

Să se abată pe aici domnii miniștrii în pribegiile lor, nu însă în tovărășii de silueta deschiată a prefectilor și altor stăpânitori de sandjaciuri, ci singuri, să vadă cum se gospodăresc orașele și satele noastre, cum se sbate în săracie comerțul nostru, cum se face justiție și cum se cheltuește banul public. Să vie să vadă, cum negustorii noștrii, cu toată seceta meșteșugită ce pornește din iadul politicii economice, se sbat, se nuzesc și se trudesec, aranjează țărșuri, încercă totul, pentru a da un timbru de mișcare piețelor noastre adormite.

Să vie să vadă aici în Ardeal, cum politica îngustă a demnului Vintilă Brătianu opărește întreaga grădina bogată a acestei provincii și cum, o mână îngrijită ar putea face din această grădina, rezervorul nesecat de bogății de care avem atâta nevoie.

Și întorcându-se apoi la București, să și ia osteneala unei meditații de câteva minute, să deschidă resorturile sufletești ale acțiunii și să împrime acestor ani uriași ai istoriei, pecetia muncii, cum se împri-mă aiurea, la alte neamuri.

În felul acesta, vor compensa escapadele și plimbările pe cari le fac cheltuiind banii statului, și vor merita locurile pe cari le dețin de atâta vreme în complexă nelucrare, lipsind țara de avantajile unei epoci fecunde pentru refacere.

Fii atent!

magazinul nostru de manufactură și modă de dame lichidează total

LÖRINCZ și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Jucați la LOTERIA PRESEI Bilete Piața Unirii No. 29. 2 ICI UN IOZ

CUMPĂRAȚI HAINE DE PIELE LA IOSIF MUZSAI MAGAZIN DE HAINE ARAD, VIS A VIS CU TEATRUL ORĂȘENESC.

Un nou institut financiar în Arad

Banca Generală a Județului

o inițiativă laudabilă. Cine sunt inițiatorii. Ce scopuri urmărește noul institut financiar. Banca a intrat în activitate.

Din Arad avem de înregistrat un fapt pe cât de laudabil pe atât de important, merit să însemne mai ales un act al cărui caracter național, trebuie prețuit cu deosebire.

Este vorba de înființarea unei bănci românești, Banca Generală a județului din Arad, a cărei scopuri sunt puse în serviciul binelui public, urmărind ajutarea locuitorilor acestui județ, pentru dezvoltarea economiei lor.

Din inițiativa d-lui Iustin Miron avocat în Arad și cu colaborarea prietenilor săi s'a ajuns la idea să se fondeze o bancă, care ocupându-se cu afacerile bancare în general, să ajute, în deosebi, și să contribuie la dezvoltarea spiritului industrial și comercial, și după posibilități să înlesnească înființarea de societăți și întreprinderi, spre a veni astfel în ajutorul clasei de mijloc, care, după cum se știe este astăzi atât de neglijată.

O altă inițiativă tot atât de laudabilă au luat conducătorii acestui institut, hotărând se vie în ajutorul populației rurale prin împrumuturi cât se poate mai eficiente.

Și ideea a prins. Autoritatea și valoarea persoanelor care au avut această frumoasă inițiativă, au garantat din capul locului seriozitatea acestei acțiuni. Și este o datorie, din partea noastră, să arătăm numele tuturor acestor persoane, iatăle: D. Ioan Georgescu prefectul județului; apoi d-nii Tomulescu Cristian, Pavel Dârlea, dr. I. Groza deputați; d-l Palcu, Lazar Alex. avocat, Gheorghe Pleș proprietar, Anghel Ștefan ajutor de primar, dr. Lazar Augustin subprefect, Nicolae Nicolin directorul liceului de fete etc. Hotărârea odată luată, banca s'a întemeiat în baza adunării de constituire din 26 Martie a. c. cu un capital inițial de 6 (șase) milioane.

O mare greutate a fost cu găsirea localului, dar și aceasta s'a învins, preluându-se localul fostei Bănci Economice din Arad, de curând lichidată.

Astfel zilele acestea, spre satisfacția tuturor, Banca Generală a județului Arad, și-a început activitatea.

Trăchi

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ

Cereale

Grâu: 13
Porumb: 7
Orz: 9
Ovăs: 8.50

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—180.
Batist m. lei 30—60.
Mătasă m. lei 480—1200.
Pânză m. lei 28—70.
Ciorapi de bumbac lei 20.
Ciorapi de ață lei 70—80.
Ciorapi de lână lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—80.

Pielărie

Talpa I-a lei 145
Talpa II-a lei 130—135.
Crupe I-a lei 195—210.
Crupe II-a lei 185—190.
Gatur 98—110.
Porle 90—110.
Porle englez 155—160.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box colac I-a 110—120.
Box colac II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.

Chimicale

Salicil 220—240.
Glicerină 120.
Formalin 70.
Naftalin 24—26.
Acid carbonic 68—72.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 75.
Parafină 48.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 75.
" galbenă 45.
" albă americană 110
" galbenă americană 65.

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 30.800—30.900 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu-șor și 26.100—26.200 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.80 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.90 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 8.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 8.60 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 2.75 lei kgr.

Motorina este cerută la 2.00 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.05 lei kgr.

Păcura este cerută la 1.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.75 lei kgr.

Uleiurile CFR se găsesc la 5.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal O cerut la 7.70 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.70 lei kgr. și cel OOO la 11.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 310.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—265.
Plumb lei 43.
Zinc lei 42—54.
Antimoniu lei 85.
Aramă lei 105—125.
Alamă lei dela 103—130.
Tablă neagră dela 05—130 mp. lei 21—14.
Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21.50.
Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.
Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3250.
Fer: în bare lei 10.60.
" beton lei 11.
" cornier lei 11.
" balot 13.
Tevi de gaz: negre dela 22—270 lei.
Tevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirț engros 46—50 lei.
Vin 17—35 lei.

Coloniale

Cafea Rio 120.
" Maragojip 240.
" Salvador 185.
" Portorico 195.
Orez Rangoon 23.50.
" Japonez 29—30.
Cacao Conf. 72.
Lămâi per lada 1000
Ceai Moris 130, O. P. 220
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Pioer 76.
Scorțoasă 76.
Alune 185—195.

Furaje

Fân 200—220.
Lucernă 240.
Pae 80—100.

Vite

Vite 26.
Porci 42—46.
Vișel de lapte 26—32.
Vișel mântat 20—22.

BURSA

Valutelor la Zürich
1 August deschidere.

Franci francezi	2442.50
Franci belgieni	—
Lire sterline	2501
Lire italiene	1890
Dolari	515
Reichsmark	12256.75
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	15.25
Coroane ungare	75.45
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	935.—
Lire otomane	—
Zloți	—
Lei	265
Napoleoni	—
Mărca Pol.	96.50
Pesetas	—

Trăsuri de copii și baby
în engros și în detalii cum-
părați la „PARISIEN”
Cereți prospect! 3-12

Aviz!

Cu deosebită onoare
aducem la cuno-
ștința On. public, că
s'a deschis
în Calea Regele Fer-
dinand No. 70.

Restaurantul și hala
de bere Dreher
Haggenmacher

sub patronajul firmei
Boğnar și Szántó

unde zilnic se ser-
vește renumite
bere Haggenmacher,
păharul cu 10 lei (in-
clusive procentul chel-
nerilor), și cele mai ex-
celente

vinuri ardelenesti. Bu-
cătărie de primul rang

Cerem binevoitorul spri-
jin al Onoratului public
Cu perfectă stimă

D-na lui Iosif Roth
fost restauratorul gării

„CRISTAL”

Spălătorie și văpsitorie chimică

Cluj :-: Telefon 500.

Vopsește și curăță orice rufărie!!!

!!! Efectuează comenzi și prin postă !!!

Vânzare totată

autorizată

cu prețul fabricii

Lőrincz și Tóth

Plăța Unirei No. 8.

INFORMATII

— In urma hotărârii definitive a comitetului de redacție ziarul nostru începând cu numărul de față va apare în loc de Luni, Duminică dimineața în Cluj, și Luni în provincie.

— **Keramia S. A.** comercială pt. sticlă și porțelan Cluj. Subt acest nume funcționează în Cluj de câteva luni marea întreprindere comercială pentru comerțul engros de articole de porțelan și sticlărie și articole cosmice și damigene.

„Keramia” are reprezentanța generală a firmei mondiale:

Karl Knoll, fabrică de porțelan din Karlsbad, Cehoslovacia pentru întreaga Românie, — și a Fabricii de sticlă din Pădurea-Neagră s. a. Oradea-Mare.

Intemeietorii fabricii sunt d. **Ungăr Armin**, dir. general al Fabricii de sticlă din Pădurea-Neagră s. a. Oradea-Mare, d. **Ernest Kerekes**, comerciant de sticlării și porțelan din Cluj, și d. **Armin Kerekes**, directorul executiv al întreprinderii. Societatea are un capital social de 1 milion lei, — biroul central în Cluj, Piața Unirii,

— **Aplicarea sporului de 50 la sută la export.** Administrația căilor ferate a decis ca sporul de 50 la sută de export să se aplice la taxele de transport integrale care cuprind și taxele de manipulație respective.

Spre exemplu la distanța de 100 kilometri taxa tarifară pentru cereale este de lei 1908, care cuprinde și taxa de manipulație. In caz de export se va aplica acestui transport sporul de 50 la sută adică încă 954 lei în plus.

— **Correspondentul berlinez al lui „Exchange Telegraph”** anunță că se urmează tratative pentru înființarea unui cartel internațional al lemnului, la care să participe România, Jugoslavia, Cehoslovacia și mai târziu țările scandinave producătoare de lemn.

Scopul este ca să se poată menține prețurile. Se afirmă că acest cartel este sprijinit de o întreprindere de lemnărie din Zürich care la rândul ei are sprijinul mai multor bănci elvețiene, germane, austriace și italiene a fost sancționat de cuârnd.

Administrația căilor ferate a decis cu sporul de 50 la sută de export să se aplice la taxele de transport integrale care cuprind și taxele de manipulație respective.

Spre exemplu la distanța de 100 kilometri taxa tarifară pentru cereale este de lei 1908, care cuprinde și taxa de manipulație. In caz de export se va aplica acestui transport sporul de 50 la sută, adică încă 954 lei în plus.

Ministerul de agricultură a luat măsuri ca direcțiunea creditului ipotecar să înceapă plata terenurilor expropriate potrivit Legii Agrare. Pentru întocmirea acestor lucrări sunt necesare hotărârile Comisiunilor de expropriere. De aceia a făcut cunoscut președinților comisiunilor județene de expropriere să trimeată consilierilor agricoli respectivi dosarele

de expropriere ale căror decizii au rămas definitive, prin neapelare la Curtea de Apel, sau cu cereri de revizuire la Comitetul Agrar.

— **„Confecțio”** întreprindere industrială și comercială s. a. din Arad fondată în anul 1923 cu un capital social de lei 4 milioane în anul 1925 a urcat capitalul la 10 milioane.

Intreprinderea se ocupă cu importarea stofelor engleze și cehoslovice, cu vânzarea acestora în țară, cât și cu exportarea în Jugoslavia. Directorul conducător al firmei este d. **Melihor György** comenzile se vor adresa firmei pe adresa: „Confecțio” Arad.

Inundațiile din Ardeal

Guvernul e dator să ia măsuri de ajutorare

Furtunile din ultimele trei săptămâni au produs în multe județe din Ardeal pagube considerabile. Din rapoartele primite la ministerul de interne rezultă că din cauza inundațiilor au fost complet distruse gospodăriile sătenilor prin regiunile bătute de furtună. Numeroase vite au fost înecate sau trăznite pe câmp, care dărâmate, iar pe aiurea au fost și câteva victime printre locuitori. Multe regiuni cu recolta nestrânsă au fost inundate și întreaga producție pierdută.

Familii întregi au rămas fără ajutor, cu gospodăria nimicită și fără nici o puțință de refacere.

In aceste părți ale Ardealului, e mare jeale printre locuitori.

Am avut prilejul să stăm de vorbă cu unul dintre săteni sinistrați. Ni s'a plâns omul că după toate nenorocile ce le-a avut de îndurat de pe urma inundațiilor și a grindinei este amenințat să-i se vândă de fisc și ultimul rest de avere pentru plata impozitelor.

Socotim că guvernul ar trebui să acorde o păsuire pe un termen mai lung, acelora, cari au fost victimele furtunilor, spre a le ușura pe cât e posibil greaua situație în care se găsesc.

Opera de ajutorare, firește, nu trebuie să se oprească aci. Ministerul de agricultură este dator să dea un ajutor cât mai larg producătorilor de cereale ale căror câmpuri au rămas sub apă sau au fost distruse de piatră. În primul rând e nevoie să se îngrijească de aprovizionarea lor cu cereale pentru însemnănare.

De felul cum se va organiza această operă de ajutorare depinde nu numai refacerea atâtor gospodării distruse, ci însăși situația viitoare a întregii economii din țară.

PANTALONI DE TENNIS, SACCO LÜSTER, HAINE DE PÂNZA LA

M. NEUMANN CLUJ, PIATA UNIREI NO. 14.

LEOPOLD BRUCKNER

FABRICĂ DE MOBILE

ARAD

fondată în 1882

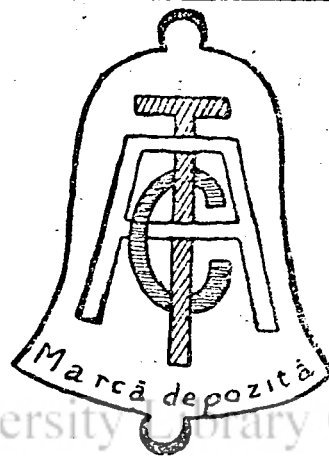
Proprietari: **O. Neubauer** și **A. Vajna**

CAROL B. REICH FIUL & Co.

fabrică de funii și cânepă

ARAD, Bulevard Regina Maria No. 15.

Cânepă pietănată, articole de frânghii pentru gospodărie, otgoane pt. transmisiuni, chingi pt. mori, saci, mușamale, impermeabile, sfoară de legat, articole pt. tapiteri

„TACĂMUL”
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. AVRAM IANCU No. 2.
FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revanzători. Telefon 452.
DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICII !!!

Tablele de asbest METEOR

ale fabricii de eternit din Oșorhei, județul Bihor sunt cele mai durabile

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tînichea.

Se capătă la:

„FERARIA” S. A.
CLUJ, CALEA VICTORIEI No. 28.
Telefon 4—40, 3—47.

Cu pretul fabricii.

marfa ce o avem în mare cantitate și de prima calitate în depozit o desfacem pe lângă plata în numerar.

Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

CAFEA MEINL

zilnic

proaspăt prăjită

CLUJ

Piața Unirii, 15.

Dormitoare moderne

de fag, stejar și plop

birouri americane aranjamente de birou, scaune de lemn pentru closet, roabe, cepuri de butoie cărute confecționate și părți se găsesc la

Marcell Rein

fabrica de articole de lemnării și mobile din Oradea-Mare